

stemmelse, som findes i de andre Paragraffer, og som skulle have det samme Formaal at sikre Fæsterne, vare ligesaa lette at omgaae; men jeg troer ikke, at man har givet det allermindste Skin af Dplysning om, at det skulde være saa, og saalænge til det bliver oplyst, vil jeg paastaae, at § 4 og i Særdeleshed § 6 ere ligesaa lette at omgaae. Jeg vil haabe, at ingen af dem blive omgaaede, og det er det, vi maae være tilfredsstillede ved paa dette Standpunkt. Der er gjort den Indvending herimod, at det skulde berøve Fideicommisset noget af den Capital, som tilhører det — man siger nemlig, at Fideicommissets Værdi er enten Fideicommissets eller den nuværende Fideicommissbestidders; jeg troer ikke, at den Indvending i Virkeligheden har noget at betyde, thi her er jo kun Spørgsmaal om den Værdi, som kommer ud, efterat Fideicommisset er tilfredsstillet. Fideicommisset har jo en Minimumsansættelse, under den maa det ikke sælges; men denne Minimumsansættelse bliver jo under Forhold som disse ogsaa en Maximumsansættelse, thi det er jo Lehnbestyrelsens Skyld, at den ikke inden dette Døgn har vidst at skaffe sig en gunstigere Omfætning; her kan altsaa slet ikke være Spørgsmaal om et Tab for Fideicommisset, og Fideicommisset kommer jo under enhver Omstændighed, enten til ikke at afhænde eller til at afhænde over den Pris, der er sat som Begrænsning. Man har jo vel ved en tidligere Leilighed sagt: Ja, men denne Begrænsning er dog ikke det egentlige Formaal; men saa maa jeg atter fremhæve, at denne Begrænsning dog umulig kan være sat lavere, end den Capital, hvormed man vilde være tilfreds, den kan dog umulig være sat lavere, end at Godset, dersom en Mand strax efter Lovens Udgivelse kom og bød en Lehnbesidder den hele Capital derfor, jo saa maatte kunne blive Gjenstand for Afhændelse, ja jeg vil endog gaae meget videre, jeg vil sige: Det vil være den gunstigste Afhændelse, som kunde finde Sted, just fordi Realisationen var saa sieblikkelig. Der er bleven gjort den Bemærkning for at vise, hvor gunstig denne Lov i mange Henseender skulde være, at paa Lehnsgodserne vare netop Indfæstningerne høie, medens den aarlige

Afgift var lav. Dette er sandt, især paa den Art Lehnsgodser, hvor der er en Mand, hvis Slægt ikke nyder efter ham, hvor han staaer ene, hvor han, fordi han er gift med en Lehnbesidderinde, skal see at samle sig Rigdom, og hvor altsaa det hele Godsets Værdi tages af Syne, og hvor kun Sligt kan forhindres, naar der fra Statens Side er et skarpt Tilsyn med disse halvmyndige Personer, thi Lehnbesidderne ere aldrig fuldmyndige Besiddere. Kun der, hvor der er et skarpt Tilsyn, kunne Lehnene behandles paa denne Maade, thi det er aabenbart, at de lide i Værdi derved, og dersom det fortsættes i længere Tid, saa vilde de blive hvad man i daglig Tale kalder udplyndrede; men det er paa ingen Maade Reglen, det finder kun Sted paa de Lehnsgodser, hvor det enten træffer, at den Mand, som besidder, har en særlig Interesse af, i levende Live at samle en fra Lehnsgodset udsøndret Besiddelse for sig, eller hvor Lehnbesidderen i trange Kaar er nødt til at søge enhver Udvei; men det er ikke en Fremfærd, som paa nogen Maade kan siges at være Reglen, og vel er det, at det ligger Undtagelsen nær, thi det Modsatte vilde ikke vidne om en god Bestyrelse for Efterkommerne. Jeg troer, at det vilde være at trække Tiden ud til ingen Nytte, at fortsætte denne Forhandling længere; der er blevet lastet forskellige Ting ind i den, som maasse høre lidt hjemme, og de væsentligste Indvendinger have allerede tidligere været fremførte to a tre Gange og modsagte ligesaa ofte, og derfor kan det vel nu fra min Side, idetmindste foreløbigt være nok.

Cultusministeren: Jeg vil dog tillade mig at sige et Par Ord om en Ting, som er blevet kastet ind i denne Sag, og som nys blev yttret, uden just meget at høre til Sagen. Det forekommer mig nemlig, at det undertiden er temmelig vigtigt, ikke blot hvad der bliver vedtaget og afstemt i en Sag, men ogsaa hvilke Beviser der blive brugte, som ved at blive henstaaende uimodsagte efterhaanden faae et Slags Tiltro, som man senere kan bygge paa. Jeg skal overlade det til Andre, der ere kyndigere i de Forhold, hvorom det foreliggende Lovforslag dreier sig, at gaae ind paa selve den Gjenstand, som nu forhandles, men jeg skal omtale det historiske Punkt, som er